

Устойчиво управление на отпадъците: напредъкът на ЕС

Научете колко отпадъци генерират европейците и какви мерки предприема ЕС, за да гарантира природосъобразни практики при управлението на отпадъците.

ЕС иска да намали въздействието, което отпадъците оставят върху околната среда

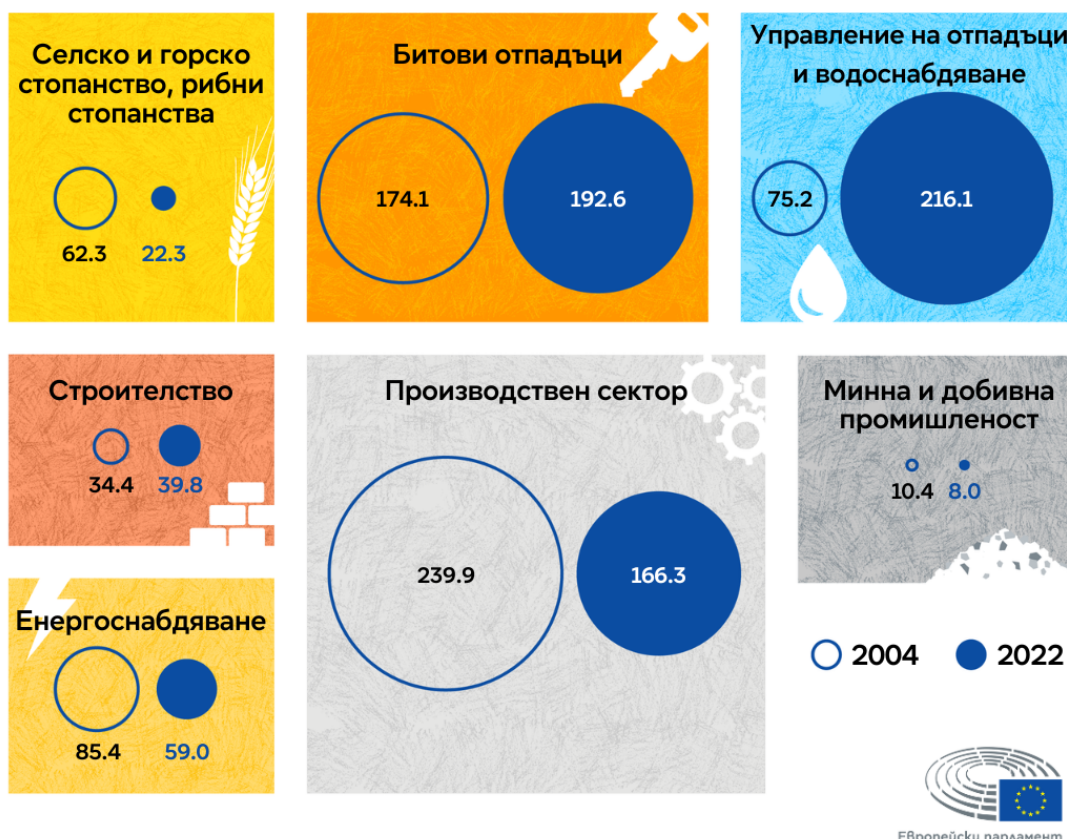
През 2022 г. всеки европейец е генерирал средно по **5 тона отпадъци**. За целия Европейски съюз това възлиза на над 2,2 милиарда тона.

Около 38,4% от всички отпадъци са били създадени в сферата на строителството, следвани от минната и добивната промишленост (22,7%), управлението на отпадъци и водоснабдяването (10,5%), производствения сектор (10,4%) и битовите отпадъци (8,9%). Други икономически дейности, предимно от сектора на услугите (5,2%) и електроснабдяването (3,0%), са генерирали останалите 9,2% отпадъци.

Големите минерални отпадъци имат голям дял от общите отпадъци (64%) – те идват от миннодобивната промишленост, строителството и събарянето на структури. Ако оставим настрана големите минерални отпадъци, най-много отпадъци през 2022 г. произтичат от управлението на отпадъци и водоснабдяването (216 милиона тона),

битовите отпадъци (193 милиона тона) и производствения сектор (166 милиона тона).

Генерирана смет в ЕС (в милиона тона)

Източник: Евростат [env_wasgen] · по най-скорошни данни (2022 г.)

Европейският съюз иска да намали отпадъците и тяхното въздействие върху околната среда, както и да насърчи прехода към по-устойчив модел на потребление и оползотворяване на ресурсите, известен като [кръгова икономика](#).

Обработка на отпадъците в ЕС

Близо 2 милиарда тона отпадъци са били обработени в ЕС през 2022 г. Това количество не е същото като количеството генерираните отпадъци, тъй като включва вноса и износа на смет в и от ЕС.

Отпадъците могат да бъдат оползотворени по различни начини. Те могат да бъдат рециклирани или да бъдат използвани като насип за заместване на почвата за рекултивация, за укрепване или при инженерни дейности в ландшафтното планиране. Отпадъците могат също така да бъдат изгаряни с цел производство на енергия.

За по-малко от две десетилетия, от 2004 г. до 2022 г., количеството на оползотворените отпадъци е нараснало с 40,6% – от 870 на 1223 милиона тона.

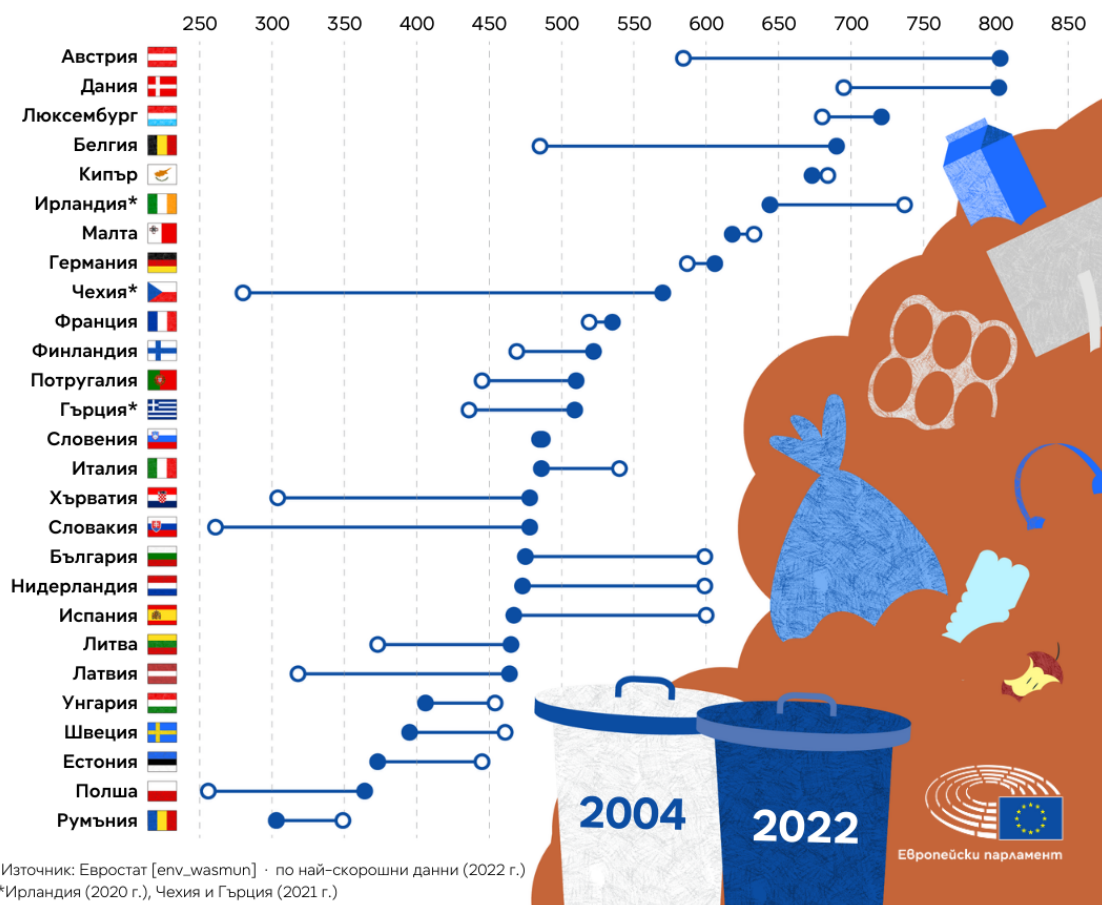
През 2022 г. оползотворените отпадъци съставляват 61,4% от общата смет. Останалите отпадъци са били събрани в сметище (30,2%), изгорени без оползотворяване на енергията (0,4%) или са били изхвърлени по друг начин (8,0%).

Битови отпадъци

Битовите отпадъци са смет, генерирана от домакинствата, магазините, офисите и обществените институции. Тези отпадъци представляват само около 10% от общите отпадъци и тяхното управление е поето от общинските власти.

Количеството на генерирания през 2022 г. битов отпадък се различава значително за страните от ЕС – от 301 кг на човек в Румъния до 803 кг на глава от населението в Австрия.

Битови отпадъци (кг на глава от населението)

Управление на битовите отпадъци в ЕС

Страните в ЕС се различават и по това как третират отпадъците.

Европейският съюз иска да намали създаването на отпадъци и да насърчи повторното използване на продуктите. Когато това не е възможно, предпочитаната алтернатива е рециклирането и компостирането (естественото разграждане), а след това – използването на боклуците за генериране на енергия. Най-вредната опция е изхвърлянето на отпадъци на сметище, макар че това е и една от най-евтините.

Макар че генерираме повече отпадъци, начинът, по който ги третираме, се подобрява – увеличава се рециклирането и намалява изхвърлянето на сметища.

60%

от сметта, създавана ежедневно и събирана от общините, трябва да се оползотворява повторно или рециклира до 2030 г. според целите на ЕС

Делът на [рециклираните битови отпадъци](#) е нараснал от 19% през 1995 г. на 48% през 2022 г., като за същия период делът на изхвърлените на сметище отпадъци е спаднал от 61% до 23%.

[Директивата за депонирането на отпадъци](#) налага на страните от ЕС изискване да сведат дела на общинската смет, отиваща на сметища, до не повече от 10% до 2035 г.

Износ на отпадъци извън ЕС

ЕС също така изнася част от събраната смет. През 2022 г. [общият износ на смет за страни извън ЕС](#) е бил в размер на 32,1 млн. тона, което представлява спад от 3% спрямо 2021 г.

Над половината от износа (55%) е бил на използвани черни метали, голяма част от които са отишли в Турция. ЕС изнася и много хартиени отпадъци (15% от общия износ), като основна дестинация е била Индия.

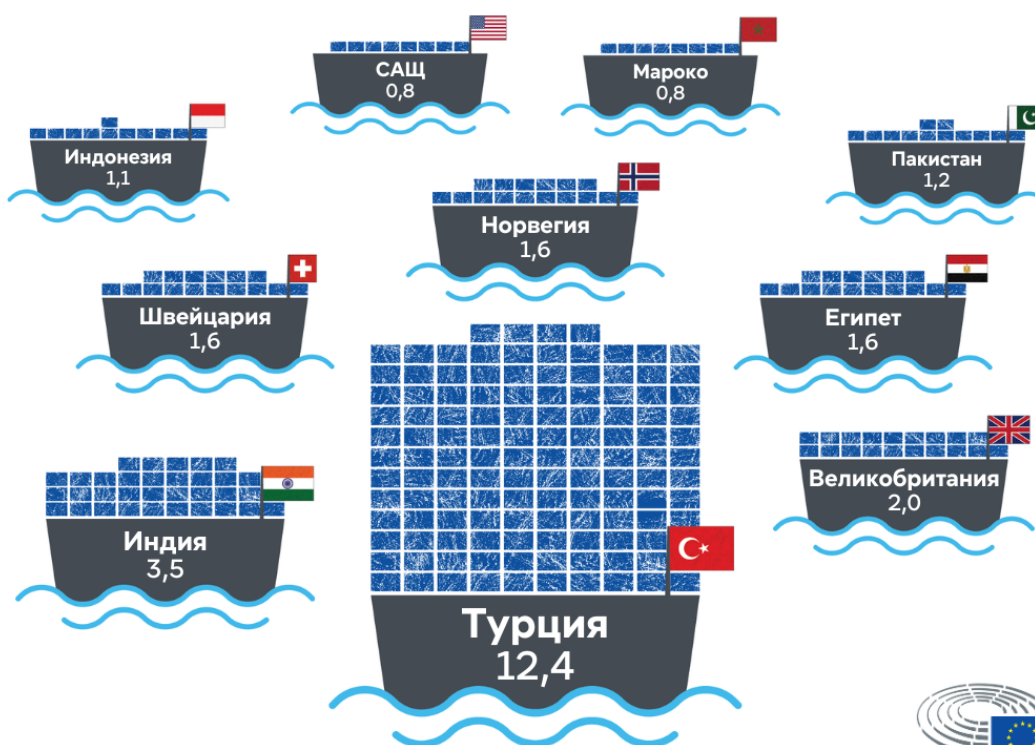
Около 39% от износа на смет е насочен към Турция (12,4 млн. тона), следват Индия (3,5 млн. тона), Великобритания (2 милиона тона), Швейцария (1,6 млн. тона) и Норвегия (1,6 млн. тона).

ЕС иска да противодейства на незаконния износ на отпадъци и да гарантира, че сметта се третира по екологосъобразен начин в страните вносителки. Европейският парламент одобри през февруари 2024 г. [по-строги правила за износа към външни страни](#).

Забранява се износът на пластмасови отпадъци в страни, които не са част от Организацията за икономическо сътрудничество и развитие (ОИСР), и се въвеждат повече условия за износ към страни от ОИСР. Транспортването на отпадъци към друга

страна от ЕС е възможно само при изключителни обстоятелства.

Страни, в които ЕС изнася **отпадъци** (в милиони тона)

Източник: Евростат [env_wastrdmp] · Последните налични данни са от 2022 г.

Кои страни приемат отпадъци от ЕС

Работата на ЕС за изграждане на кръгова икономика

Европейският съюз иска да изгради кръгово и неутрална спрямо климата икономика до 2050 г. За да постигне това, ЕС прие много нови мерки за ограничаване на отпадъците и подобряване на продуктите на пазара.

Нови или актуализирани правила засягат екодизайна, опаковките, правото на поправка на продукти, управлението на отпадъците и подвеждащите твърдения относно екологосъобразността.

Допълнителна информация

[Научете повече за това как ЕС иска да постигне кръгова икономика до 2050 г.](#)

Допълнителна информация

[Как текстилната продукция замърсява околната среда \(инфографика\)](#)

[Електрически и електронни отпадъци в ЕС: факти и данни \(инфографика\)](#)

[Пластмасови отпадъци и рециклиране в ЕС: данни и факти](#)

[Как да намалим отпадъците от опаковки в ЕС? \(инфографики\)](#)